

Jurij Senegačnik

SLOVENIJA 2

GEOGRAFIJA ZA 4. LETNIK GIMNAZIJ

DELOVNI ZVEZEK

REŠITVE VAJ

UVOD

1. UPORABA POJMOV OBMOČJE, POKRAJINA IN REGIJA

Skrbno preberi besedilo in smiselno vstavi pojme »območje«, »pokrajina« in »regija«.

Mesto ne leži na potresnem območju. V njegovi okolici se razteza čudovita vinogradniška pokrajina. Največ dnevni migrantov prihaja z območja v okolici starega samostana. Cesta proti rudniku pelje skozi za turiste povsem nezanimivo pokrajino. Za rudnikom se razteza obsežno gozdnato območje. Pokrajina Gorjanci je hribovita, gozdnata in le ponekod poseljena, bolj uravnana pokrajina Bela krajina pa ima gostejšo poselitev. Makroregijo sestavlja šest regij, ki jih geografi še naprej delijo na petindvajset mikroregij.

2. DRUŽBENOGEOGRAFSKA REGIONALIZACIJA SLOVENIJE

1. Osrednja Slovenija
2. Zasavje
3. Osrednja Slovenija
4. Pomurje
5. Gorenjska, Goriško, Notranjska, Dolenjska, Jugovzhodna Koroška
6. Primorje
7. Primorje, Notranjsko, Osrednja Slovenija, Dolenjsko, Spodnje Posavje, Savinjsko, Podravje in Pomurje

ALPSKE POKRAJINE

3. OBSEG ALPSKIH POKRAJIN

1, 4

4. SKLADNA IN NESKLADNA POBOČJA

Slika 1: skladno, prisojno pobočje

Slika 2: neskladno, osojno pobočje

Slika 3: skladno, prisojno pobočje

Slika 4: neskladno, osojno pobočje

5. LEDENIŠKE OBLIKE RELIEFA

- a) Bolj izrazito ledeniško je preoblikovana dolina na levi sliki, ker ima širše ravno dno in bolj strma pobočja. To pomeni, da ima bolj izrazito obliko črke U.
- b) Slika na levi prikazuje balvan, slika na desni pa moreno.

6. VISOKOGORSKE KRAŠKE OBLIKE RELIEFA

konta, kotlič

žlebici, škraplje

*7. KLIMOGRAMI ALPSKEGA PODNEBJA

Planina pod Golico, Dom na Komni, Krvavec

8. KOLIČINA PADAVIN V ALPSKIH POKRAJINAH

- a) Uršlja gora
- b) Več padavin pade v Žagi. Razlog za to je lega bolj na zahodu Slovenije pod visokimi gorami, ki so velika orografska ovira.
- c) V Žagi je padavinski višek novembra, na Uršlji gori pa junija in julija.
- č) Žagi ima submediteranski, Uršlja gora pa subkontinentalni padavinski režim.
- d) Razlike v količini padavin so največje jeseni.
- e) Povprečne letne temperature zraka so višje v Žagi, ki ima precej manjšo nadmorsko višino.
- f) Temperaturne razlike med poletjem in zimo so večje v Žagi, ki ima dolinsko lego z manjšo nadmorsko višino in s temperaturno inverzijo v hladni polovici leta.

9. SPREMINJANJE REČNEGA PRETOKA NA SAVI BOHINJKI

- a) snežno-dežni režim
- b) pozimi
- c) Glavni višek je čedalje manj izrazit.
- č) Te spremembe si lahko razlagamo tako, da se v gorah v času viška topi čedalje manj snega.

*10 ZNAČILNA POSELITEV ALPSKIH POKRAJIN

- a) samotna kmetija
- b) v obdobjih srednjeveške in rovtarske kolonizacije
- c) do višine 1300 m
- č) A – neprepustna, B – prepustna

*11. PLANINE V JULIJSKIH ALPAH

- a) V Posočju leži planina na prvi sliki, v Bohinju pa planina na drugi sliki.
- b) industrializacija v alpskih dolinah
- c) odročne in višje ležeče planine
- č) nove gozdne ceste in traktorske poti
- d) funkcijo počitniških bivališč
- e) vaške skupnosti

12. JULIJSKE ALPE KOT CELOTA

<u>2</u> Čedad	1 hokej
<u>3</u> Vogel	2 Forum Iulii
<u>4</u> Rombonski podi	3 Spodnje Bohinjske gore
<u>5</u> Pokljuka	4 brezna
<u>1</u> Jesenice	5 šotno barje
<u>8</u> Bovško	6 osrednje in robno območje
<u>6</u> Triglavski narodni park	7 vinogradništvo
	8 jadrarno padalstvo

13. POGORJI GRINTOVCEV IN SMREKOVCA

- a) Grintovce prikazuje druga, pogorje Smrekovca pa prva slika. Eno in drugo pokrajino se da najlažje prepoznati po različnih nadmorskih višinah, strminah in poraščenosti z gozdom.
- b) Bolj osrednjo lego imajo Grintovci, bolj robno lego pa pogorje Smrekovca.
- c) Grintovci segajo nad 2500 m, Smrekovec pa nad 1500 m.
- č) Grintovce sestavljajo sedimentne kamnine, pogorje Smrekovca pa vulkanske kamnine.
- d) Grintovci
- e) pogorje Smrekovca

14. NEMI KARTI ALPSKIH POKRAJIN

1 Julijske Alpe, 2 Kamniško-Savinjske Alpe, 3 Karavanke

A Soča, B Sava Bohinjka, C Sava Dolinka, Č Tržiška Bistrica, D Kokra, E Kamniška Bistrica, F Savinja, G Triglavska jezera, H Bohinjsko jezero

A Komna, B Pokljuka, C Jelovica, Č Mežakla, D Velika planina, E Jalovec, F Triglav, G Krn, H Stol, I Grintovec, J Smrekovec, K Peca, L Uršlja gora, M Trenta, N Planica, O Zgornjesavska dolina, P Logarska dolina, R Mežiška dolina, S Bovška kotlina, Š Bohinj

1 Kobarid, Bovec, 3 Kranjska Gora, 4 Mojstrana, 5 Jesenice, 6 Bohinjska Bistrica, 7 Tržič, 8 Jezersko, 9 Mežica, 10 Predel, 11 Vršič, 12 Korensko sedlo, 13 Ljubelj, 14 Jezerski vrh

PREDALPSKE POKRAJINE

15. PRIMERJAVA ALPSKIH IN PREDALPSKIH POKRAJIN

Predalpske pokrajine (leva slika), Alpske pokrajine (desna slika)

Značilnosti makroregije	Alpske pokrajine	Predalpske pokrajine
stik z drugimi makroregijami (stik z eno makroregijo, stik s tremi makroregijami)	stik z eno makroregijo	stik s tremi makroregijami
nadmorska višina (nižja, višja)	višja	nižja
površina (večja, manjša)	manjša	večja
delež ravnega ali položnejšega površja (večji, manjši)	manjši	večji
razmerje do zgornje gozdne meje (segajo pod njo, segajo nad njo)	segajo nad njo	segajo pod njo
prevladujoča reliefna oblika (hribovje, gorovje)	gorovje	hribovje
značaj površja (sredogorje, visokogorje)	visokogorje	sredogorje
poselitev (redka, gosta)	redka	gosta

*16. GEOLOŠKA SESTAVA PREDALPSKIH POKRAJIN

- S črko je označeno površje iz neprepustnih kamnin, s črko B pa površje iz bolj prepustnih kamnin.
- Kamnine na točki A so terciarne, na točki B pa mezozojske starosti.
- prod in pesek
- v kvartarju
- Nasula jih je reka Sava (s pritoki).

*17. KLIMOGRAMI PODNEBJA PREDALPSKIH POKRAJIN

Velenje, Kum, Javorje

*18. PRSTI PREDALPSKIH POKRAJIN

Pohorje, Ljubljanska kotlina

*19. REČNI PRETOKI NA SAVINJI

Laško, Nazarje
dežno-snežni režim, snežno-dežni režim

20. JEZERA PREDALPSKIH POKRAJIN

umetno jezero, naravno jezero
ugrezninsko jezero, ledeniško jezero

21. POSELITEV PREDALPSKIH POKRAJIN

- Prva prikazuje linijski, druga pa točkasti tip poselitve.
- Tip poselitve na levi sliki je značilen za doline, na desni sliki pa za hribovito površje.

22. GOSPODARSTVO PREDALPSKIH POKRAJIN

1, 2, 5

23. PRIMERJAVA ZAHODNEGA IN VZHODNEGA PREDALPSKEGA HRIBOVJA

Zahodno predalpsko hribovje	Vzhodno predalpsko hribovje
Poselitev je tu <u>redkejša</u> kot v Vzhodnem predalpskem hribovju.	<u>Poselitev</u> je tu gostejša kot v Zahodnem predalpskem hribovju.
Obsega <u>porečji</u> Soče in <u>Save</u> .	Obsega porečji <u>Save</u> in <u>Savinje</u> .
Glavne reke so Soča, <u>Idrijca</u> , Bača, <u>Selška</u> in <u>Poljanska</u> Sora ter Gradaščica.	Glavni <u>reki</u> sta <u>Sava</u> in njen pritok <u>Savinja</u> .
Nadmorske višine so tu <u>večje</u> kot v Vzhodnem predalpskem hribovju.	Nadmorske višine so tu <u>manjše</u> kot v <u>Zahodnem</u> predalpskem hribovju.
Zahodni del tega hribovja je po večini gospodarsko <u>slabše</u> razvit od vzhodnega.	Zahodni del tega hribovja je po večini gospodarsko <u>bolje</u> razvit od vzhodnega.
Zahodni del tega hribovja je imel po večini <u>manj</u> ugoden demografski <u>razvoj</u> kot njegov <u>vzhodni</u> del.	Zahodni <u>del</u> tega <u>hribovja</u> je imel po večini <u>bolj</u> ugoden <u>demografski razvoj</u> kot njegov <u>vzhodni</u> del.
Glavna cestna povezava, ki se imenuje <u>Keltika</u> , vodi skozi <u>Idrijo</u> in Tolmin proti Bovcu.	Glavna cestna povezava, ki se imenuje <u>Slovenika</u> , vodi čez <u>Črni graben</u> in <u>preval Trojane</u> .
Hribovje ima <u>submediteranski</u> padavinski režim.	Hribovje ima <u>subkontinentalni</u> padavinski <u>režim</u> .

24. GEOGRAFSKA IMENA V ZAHODNEM IN VZHODNEM PREDALPSKEM HRIBOVJU

6 Stari vrh in Soriška planina	1 Nadiža
9 Idrijsko hribovje	2 rudnik urana
5 Cerkljansko hribovje	3 Beneškoslovensko hribovje
3 Matajur	4 lignit
1 Breginjski kot	5 bolnišnica Franja
2 Žirovski vrh	6 smučarski središči
7 Gradaščica	7 Polhograjsko hribovje
8 Črni revir	8 rjavi premog
	9 Vojskarska planota

25. PREGLED ZAHODNIH IN VZHODNIH PREDALPSKIH POKRAJIN

- četrti razvojna os
- večinoma submediteranske podnebne značilnosti
- Idrijsko hribovje ima dinarsko, Cerkljansko pa alpsko smer slemenitve.
- živorebrna ruda
- Druga rudarska mesta po zaprtju rudnika ponavadi propadejo, Idrija pa je vzcvetela.
- Selška dolina
- industrija modne in športne obutve
- Je eno najlepših, najstarejših in najbolj ohranjenih srednjeveških mest na Slovenskem.
- To, da prebivalstvo robnih delov hribovja gravitira k večjemu številu središč na različnih straneh gorovja.
- Sinklinale se kažejo kot vbočeni, antiklinale pa kot izbočeni deli.
- Svoj višek je doseglo v prvih desetletjih po drugi svetovni vojni. V prihodnosti se pričakuje zaprtje še zadnjega delujočega rudnika.

26. GEOGRAFSKA IMENA V SEVEROVZHODNEM PREDALPSKEM HRIBOVJU

2 južni rob Velenjske kotline	1 park cvetja
4 tovarna dušika	2 Šoštanjski prelom
7 železarna	3 Zadrecška dolina
3 Dreta	4 Ruše
6 Koroški kot	5 pohorska barja
1 Mozirje	6 Mislinjska, Mežiška in Dravska dolina
8 Gorenje	7 Ravne na Koroškem
9 Vitanjske Karavanke	8 bela tehnika in gospodinjski aparati
	9 Paški Kozjak

27. PREGLED SEVEROVZHODNEGA PREDALPSKEGA HRIBOVJA

Podaljšek Karavank (✓) sega od Uršlje gore do Maclja (✓) na madžarski (hrvaški) meji. Pohorje, Strojna in Kozjak s Košenjacom (✓) so iz magmatskih in metamorfnih (✓) kamnin. Najpomembnejše industrijsko središče Zgornje Savinjske doline je kraj Nazarje (✓). Šaleška dolina je le drugo ime za Celjsko (Velenjsko) kotlino. Skoraj ves izkop lignita (✓) iz Premogovnika Velenje porabijo za Termoelektrarno Trbovlje (Šoštanj), ki proizvede kar tretjino elektrike v Sloveniji. Velenje se je razvilo šele v socialističnem (✓) obdobju, v njem pa ima svoj sedež izrazito uvozno (izvozno) naravnano podjetje Gorenje. Dravska dolina med Pohorjem in Kozjakom (✓) je bila zaradi ozkosti in vrezanosti v trde kamnine kot nalašč za izgradnjo termoelektrarn (hidroelektrarn). Razvoj industrije je uničil nekdanje pohorske fužine in glažute (✓).

28. NERAVNI DELI LJUBLJANSKE KOTLINE

- osamelci
- Ta del površja ima turistično-rekreacijski pomen, saj so v ospredju turistično-rekreacijske dejavnosti.
- terase iz konglomerata
- Dobrave
- po vrsti hrasta – dobu
- na nižjih in mlajših terasah ob Savi in pritokih
- Kropa je znana po kovaški tradiciji, Golnik pa kot zdravilišče.

29. NAJMLAJŠI DEL LJUBLJANSKE KOTLINE

- Ljubljansko barje
- z glinami in ilovicami
- Ker deluje kot kraško polje.
- več
- Še naprej se greza.
- Ker imajo slabo rodovitne šotne prsti in so podvržena poplavam.
- v robnih delih

30. LJUBLJANA KOT MESTO

- Širijo se počasneje. Glavni razlog za to je nevarnost poplav.
- Zvezdasta oblika. Takšen tloris se je izoblikoval po drugi svetovni vojni, ko se je Ljubljana močno razširila ob glavnih vstopnih prometnicah.
- Staro mestno središče se prazni, saj se mladi in izobraženi odseljujejo v predmestja.
- Ima 276 000 stalnih prebivalcev, dnevnih migrantov je 135 000.
- Nadpovprečno so zastopane finančne in tehnično poslovne storitve, ker je Ljubljana prestolnica države.

31. POSEBNOSTI CELJSKE KOTLINE

- Spodnja Savinjska dolina. Ime je v bistvu zavajajoče, saj leži dejanska spodnja savinjska dolina južno od Celja v Posavskem hribovju.
- hmelj
- Žalec
- zaradi industrializacije in urbanizacije
- na tretjem mestu
- Cinkarna Celje

32. PRIMERJAVA LJUBLJANSKE IN CELJSKE KOTLINE

Ljubljanska kotlina	Celjska kotlina
Po površini je <u>večja</u> od Celjske kotline.	Po površini je <u>manjša</u> od Ljubljanske kotline.
Sestavljena je iz ravnega dna kotline, ki ga ponekod prekinjajo <u>osamelci</u> (npr. Šmarna gora) ali drugače dvignjeno površje.	Sestavljena je iz <u>ravnega</u> dna kotline na jugu in <u>gričevja</u> na severu.
Leži na stiku <u>Alpskih</u> , <u>Predalpskih</u> in Dinarskokraških pokrajin.	Leži na stiku Predalpskih in <u>Obpanonskih</u> pokrajin.

Ljubljanska kotlina	Celjska kotlina
Glavna reka je <u>Sava</u> . Levi pritoki so Tržiška <u>Bistrica</u> , Kokra in <u>Kamniška Bistrica</u> , desna pritoka pa sta Sora in <u>Ljubljanica</u> .	Glavna reka je <u>Savinja</u> . Levi pritok je <u>Vogljajna</u> , ki se v Savinjo izliva v najnižjem delu celotne kotline.
Od celotne kotline je od poplav najbolj ogrožena pokrajina <u>Ljubljansko barje</u> .	Od celotne kotline je od poplav najbolj ogroženo mesto <u>Celje</u> .
Kotlina ima <u>več</u> prebivalcev in <u>večjo</u> gravitacijsko <u>moč</u> kot Celjska kotlina.	Kotlina ima manj <u>prebivalcev</u> in <u>manjšo</u> gravitacijsko <u>moč</u> kot Ljubljanska kotlina.

33. NEMI KARTI PREDALPSKIH POKRAJIN

- a) 1 Beneškoslovensko hribovje, 2 Idrijsko in Cerkljansko hribovje, 3 Škofjeloško hribovje, 4 Polhograjsko hribovje, 5 Posavsko hribovje, 6 Zgornja Savinjska dolina, 7 Velenjska kotlina, 8 Vitanjske Karavanke, 9 Boč – Donačka gora – Macelj, 10 Pohorsko Podravje, 11 Dežela in Blejski kot, 12 Dobrave, 13 Kranjsko-Sorško polje, 14 Kamniškobistriško polje, 15 Ljubljansko polje, 16 Ljubljansko barje, 17 Celjska kotlina
- b) A Soča, B Idrijca, C Bača, Č Selška Sora, D Poljanska Sora, E Sava, F Tržiška Bistrica, G Kokra, H Kamniška Bistrica, I Ljubljanica, J Savinja, K Vogljajna, L Paka, M Mislinja, N Meža, O Drava, P Blejsko jezero
- c) Pohorje, B Strojna, C Kozjak, Č Menina, D Golte, E Matajur, F Porezen, G Šmarna gora, H Kum, I Lisca, J Trojane, K Soška dolina, L Baška grapa, M dolina Idrije, N Poljanska dolina, O Selška dolina, P Črni graben, R Mislinjska dolina, S Mežiška dolina, Š Dravska dolina
- č) 1 Kobarid, 2 Tolmin, 3 Idrija, 4 Cerknjo, 5 Žiri, 6 Železniki, 7 Bled, 8 Radovljica, 9 Škofja Loka, 10 Kranj, 11 Kamnik, 12 Domžale, 13 Ljubljana, 14 Vrhnika, 15 Litija, 16 Zagorje, 17 Trbovlje, 18 Hrastnik, 19 Zidani Most, 20 Žalec, 21 Celje, 22 Gornji Grad, 23 Nazarje, 24 Mozirje, 25 Šoštanj, 26 Velenje, 27 Slovenj Gradec, 28 Ravne na Koroškem, 29 Dravograd, 30 Rimske toplice, 31 Laško, 32 Dobrna, 33 Zreče

OBSREDOZEMSKÉ POKRAJINE

34. SKUPNE ZNAČILNOSTI OBSREDOZEMSKIH POKRAJIN

2, 4, 6

35. PRIMORSKA NASELJA

- a) primorski tip hiše
 b) kamen
 c) gručasto obliko
 č) sredozemski oz. romanski kulturni vpliv
 d) Se ne ujema povsem.
 e) bolj
 f) bolj kot v drugih delih države

*36. PRIMERJAVA FLIŠNIH IN KRAŠKIH POKRAJIN

kraška pokrajina, flišna pokrajina

Kraške pokrajine	Flišne pokrajine
Kamninska osnova teh pokrajin je kamnina, ki jo imenujemo <u>apnenec</u> .	Kamninska osnova teh pokrajin je kamnina, ki jo imenujemo <u>fliš</u> .
V nasprotju s flišno pokrajino se voda tu pretaka <u>pod</u> površjem.	V nasprotju s kraškimi pokrajinami se voda tu pretaka <u>po</u> površju.
Površje <u>ni</u> razrezano z grapami in dolinami.	Površje <u>je</u> razrezano z grapami in dolinami.
Zaradi delovanja <u>korozije</u> se površje znižuje praviloma <u>počasneje</u> kot v flišnih pokrajinah.	Zaradi delovanja <u>rečne erozije</u> se površje znižuje praviloma <u>hitreje</u> kot v kraških pokrajinah.

Kraške pokrajine	Flišne pokrajine
Kraške pokrajine sestavljajo kraški <u>ravniki</u> , podolja in hribovja.	Flišne <u>pokrajine</u> sestavljajo flišna <u>gričevja</u> , hribovja in doline.
Oskrba s pitno vodo je bila tu v preteklosti precej <u>večji</u> problem kot v flišnih pokrajinah.	Oskrba s pitno vodo je bila tu v preteklosti precej <u>manjši</u> problem kot v kraških pokrajinah.
Za te pokrajine so značilne rjave <u>pokarbonatne</u> prsti.	Za te pokrajine so značilne <u>evtrične</u> rjave prsti.

*37. KLIMOGRAMI SUBMEDITERANSKEGA PODNEBJA

Ilirska Bistrica, Ajdovščina, Koper

*38. PRETOČNA (REČNA) REŽIMA V OBSREDOZEMSKIH POKRAJINAH

Mesec največjega pretoka: november

Število viškov: 2

Rečni režim: dežno-snežni

Reka: Vipava

Mesec največjega pretoka: november

Število viškov: 1

Rečni režim: dežni

Reka: Rižana

*39. RAZLIKE MED REGIONALNIMA SREDIŠČEMA KOPER IN NOVA GORICA

Koper, Nova Gorica

Značilnosti regionalnega središča	Koper	Nova Gorica
geografska lega (ob državni meji, ob morju)	ob morju	ob državni meji
prisotnost industrije (manjša, večja)	večja	manjša
prometna funkcija v prihodnosti (bo stagnirala, se bo še naprej večala)	se bo še naprej večala	bo stagnirala
velikost vplivnega območja (večja, manjša)	manjša	večja
cena kvadratnega metra mestnih zemljišč (manjša, večja)	večja	manjša
narodnostna mešanost prebivalstva v mestu (večja, manjša)	večja	manjša
turistična funkcija širše mestne okolice (zelo pomembna, manj pomembna)	zelo pomembna	manj pomembna

40. ZNAČILNOSTI KOPRSKEGA GRIČEVJA

4 riaški tip obale

7 edino obalno mesto na polotoku

5 Londonski sporazum

6 solinarstvo

2 nekdanja otoka

1 sredozemske kulturne rastline

9 izgradnja nove dvotirne železnice

8 marina in ladjedelništvo

1 mandljevca in figovec

2 Koper in Izola

3 ekstenzivna pašna živinoreja

4 spodnji deli dolin Dragonje, Badaševce in Rižane

5 Svobodno tržaško ozemlje

6 Sečovlje in Strunjan

7 Piran

8 Izola

9 Luka Koper

41. VIPAVSKA DOLINA IN GORIŠKA BRDA

a) med flišne

b) Goriška brda

c) Goriška brda

- č) Vipavska dolina
- d) Vipavska dolina
- e) v Vipavski dolini
- f) Vipavska dolina
- g) vinogradništvo in sadjarstvo
- h) Vipavska dolina
- i) Nova Gorica, ki leži v Vipavski dolini.

42. BRKINI IN KOPRSKO GRIČEVJE

- a) med flišne
- b) Brkini. Razloga sta lega v notranjosti in večja nadmorska višina.
- c) Značaj gričevja ima Koprsko gričevje, značaj hribovja pa imajo Brkini.
- č) Vinogradništvo je le v Koprskem gričevju, ker je v Brkinih prehladno.
- d) Koprsko gričevje
- e) Brkini. Zaradi prometne odmaknjenosti in slabših prometnih povezav, pomanjkanja delovnih mest in večjih naselij je zanje značilna depopulacija in odseljevanje.
- f) Prostorski konflikti so značilni za Koprsko gričevje, saj so se tam na obalnem pasu zgostile številne dejavnosti, obenem pa so prisotne močne težnje po nadaljnji pozidavi.
- g) Optanti so se odselili iz Koprskega gričevja (predvsem iz obalnih mest), in sicer od konca vojne do leta 1957.

43. NEMA KARTA OBSREDOZEMSKIH POKRAJIN

- a) 1 Goriška brda, 2 Vipavska dolina, 3 Brkini, 4 Kras, 5 Podgorski Kras, 6 Slavniško pogorje s Čičarijo, 7 Podgorski Kras, 8 Koprsko gričevje, 9 Portorož, 10 Piran, 11 Izola, 12 Koper, 13 Ilirska Bistrica, 14 Sežana, 15 Vipava, 16 Ajdovščina, 17 Nova Gorica
- b) A Dragonja, B Rižana, C Notranjska Reka, Č Vipava, D Tržaški zaliv

DINARSKOKRAŠKE POKRAJINE

44. PRIMERJAVA PREDALPSKIH IN DINARSKOKRAŠKIH POKRAJIN

predalpska pokrajina, dinarskokraška pokrajina

Značilnosti makroregije	Predalpske pokrajine	Dinarskokraške pokrajine
smer slemenitve (alpska, dinarska)	alpska	dinarska
gozdnatost (zelo velika, precejšnja)	precejšnja	zelo velika
prevladujoče reliefne oblike (hribovja z dolinami, planote s podolji)	hribovja z dolinami	planote s podolji
prisotnost kraških pojavov (majhna, velika)	majhna	velika
gospodarska razvitost (boljša, slabša)	boljša	slabša
poselitev (redka, gosta)	gosta	redka

45. NARAVNE ZNAČILNOSTI DINARSKOKRAŠKIH POKRAJIN

Za Dinarsko gorstvo so značilne balkanska (dinarska) smer slemenitve od jugozahoda (severozahoda) proti severovzhodu (jugovzhodu), prevlada silikatnih (karbonatnih) kamnin, izredna ekološka (✓) ranljivost, precejšnja namočenost, velika (✓) gozdnatost in gosta (redka) poselitev. Razmejitev Dinarskokraških pokrajin od Obsredezemskih je dokaj jasna (✓), precej bolj nejasna (✓) pa je razmejitev od Obpanonskih pokrajin na zahodu (vzhodu). Osnovna dva tipa površja so podolja in ravnine (ravniki) na eni strani ter planote in hribovja (✓) na drugi strani. Največje površinske kraške oblike so kraška polja, uvale, slepe in suhe (✓) doline. Razen Pivke (Krke), Kolpe in Iške so vse reke ponikalnice. Uraden padavinski (temperaturni) minimum v državi so izmerili v Babnem (✓) polju. Na naplavinah nekaterih kraških polj so se razvile glejne (✓) prsti, za apnenice in dolomite pa so značilne črne (rjave) pokarbonatne prsti in rendzine (✓).

*46. KLIMOGRAMI PODNEBJA DINARSKOKRAŠKIH POKRAJIN

Metlika, Mašun, Kočevje

47. DRUŽBENE ZNAČILNOSTI DINARSKOKRAŠKIH POKRAJIN

- a) DA
- b) NE Poselitev je praviloma omejena na kraška podolja in nizke ravnike.
- c) DA
- č) DA
- d) NE Med kmetijskimi dejavnostmi je najpomembnejša živinoreja
- e) DA

*48. PRIMERJAVA VISOKIH IN NIZKIH DINARSKOKRAŠKIH POKRAJIN

nizka dinarskokraška pokrajina, visoka dinarskokraška pokrajina

Visoke dinarskokraške pokrajine	Nizke dinarskokraške pokrajine
Ležijo bolj na <u>zahodu</u> .	Ležijo bolj na <u>vzhodu</u> .
Najvišji deli planot presegajo nadmorsko višino <u>1000</u> m, vrh Snežnika pa sega skoraj <u>1800</u> m visoko.	Najvišji deli planot komaj presegajo nadmorsko višino <u>550</u> m.
Za te pokrajine je značilen <u>večji</u> delež apnenca in <u>manjši</u> delež dolomita.	Za te pokrajine je značilen <u>manjši</u> delež apnenca in <u>večji</u> delež dolomita.
Gozdnatost je <u>večja</u> , prsti pa so tanjše kot v nizkih dinarskokraških pokrajinah.	Gozdnatost je <u>manjša</u> , prsti pa so <u>debelejše</u> kot v visokih dinarskokraških pokrajinah.
Poselitev je <u>redkejša</u> kot v nizkih dinarskokraških pokrajinah.	Poselitev je <u>gostejša</u> kot v visokih dinarskokraških pokrajinah.
Poselitev je <u>omejena</u> le na nekatere dele površja.	Poselitev <u>ni</u> omejena le na nekatere dele površja.

49. PIVKA IN NOTRANJSKO PODOLJE

- a) Prva je Pivka, druga je Notranjsko podolje.
- b) Postojnska vrata
- c) Pivka, ki ponikne v Postojnsko jamo.
- č) Ob Idrijski prelomnici. To podolje spada v porečje Ljubljane.
- d) Pivka in Postojna v Pivki ter Logatec, Cerknica in Lož v Notranjskem podolju.
Najhitreje se širi Logatec, in sicer zaradi bližine Ljubljane.
- e) zgornja slika – Planinsko polje, spodnja slika – Cerknško polje

50. RIBNIŠKO-KOČEVSKO HRIBOVJE IN PODOLJE

- a) uvala
- b) V okolici naseja iglast gozd, na Goteniški gori pa listnat.
- c) gorsko
- č) Ribniško-Kočevsko hribovje
- d) Ribniško-Kočevsko hribovje.
- e) Ribniško-Kočevsko podolje.
- f) Kočevsko polje, največje kraško polje v Sloveniji.
- g) živinoreja

51. GORJANCI, DOLENJSKO PODOLJE IN SUHA KRAJINA

2, 4, 5

52. BELA KRAJINA

- a) kraški ravnik
- b) proti Hrvaški
- c) v ohranitvi posebnih kulturnih prvin (zakladnica ljudskega blaga in običajev)
- č) praznovanje zelenega Jurija

- d) Kolpa in Lahinja
e) vinogradništvo

53. NEMI KARTI DINARSKOKRAŠKIH POKRAJIN

- a) 1 Pivka, 2 Notranjsko podolje, 3 Bloke, 4 Krmsko hribovje, 5 Velikolaščanska pokrajina, 6 Ribniško-Kočevo hribovje, 7 Ribniško-Kočevo podolje, 8 Gorjanci, 9 Dolenjsko podolje, 10 Dobropolje, 11 Suha krajina, 12 Bela krajina.
b) A Soča, B Pivka, C Unica, Č Krka, D Lahinja, E Kolpa, F Cerknisko jezero
c) A Bajšice, B Trnovski gozd, C Nanos, Č Hrušica, D Javorniki, E Snežnik, F Kočevski rog, G Vremščica, H Krim, I Postojnska vrata, J Logaško polje, K Planinsko polje, L Cerknisko polje, M Loško polje, N Babno polje, O Ribniško polje, P Kočevo polje
č) 1 Postojna, 2 Cerknica, 3 Logatec, 4 Velike Lašče, 5 Ribnica, 6 Kočevje, 7 Grosuplje, 8 Trebnje, 9 Žužemberk, 10 Črnomelj, 11 Metlika,

OBPANONSKE POKRAJINE

54. NARAVNE IN DRUŽBENE ZNAČILNOSTI OBPANONSKIH POKRAJIN

Razmejitev Obpanonskih pokrajin od drugih makroregij je marsikje zelo lahko (težko) določljiva. Kot nekakšna zahodna meja teh pokrajin je dolgo veljala razširjenost sadovnjakov (vinogradov). Številne obpanonske pokrajine še danes veljajo za periferne (✓). Izgradnja novih avtocest (✓) je učinke robne lege (✓) nekaterih pokrajin že omilila. Tako ravnine kot gričevja po večini sestavljajo kamnine, ki so dobro (slabo) odporne proti odnašanju. V nekaterih dolinah in na robu nižin so zaradi zamočvirjenih (✓) tal že pred leti izvedli aglomeracije (komasacije). Mineralni in globalni (termalni) vreli so vezani na tektonske (✓) prelome. Za vinsko trto je pomemben hribski (termalni) pas na osojnih (prisojnih) straneh pobočij. Njive so po večini na evtričnih (✓) rjavih prsteh na silikatnem produ. Delež nekmečkega (kmečkega) prebivalstva je tu najvišji v državi, iz teh pokrajin pa je v socialističnem obdobju odšlo v tujino največ zdomcev (✓). Po osamosvojitvi je velik del mariborske industrije doživel razcvet (propad). Avtocesta med Mariborom in madžarsko mejo spada v sedmi (peti) koridor.

*55. KLIMOGRAMI PODNEBJA OBPANONSKIH POKRAJIN

Podlehnik, Murska Sobota, Novo mesto

*56. PRETOČNA (REČNA) REŽIMA V OBPANONSKIH POKRAJINAH

Mesec največjega pretoka: marec

Število viškov: 2

Rečni režim: snežni

Reka: Sotla

Mesec največjega pretoka: maj

Število viškov: 1

Rečni režim: dežno-snežni

Reka: Mura

*57. PRIMERJAVA OBPANONSKIH RAVNIN IN GRIČEVJ

obpanonska ravnina, obpanonsko gričevje

Obpanonske ravnine	Obpanonska gričevja
Po večini jih sestavljajo rečni nanosi <u>proda</u> , ki so ga v <u>kvartarju</u> odložile reke. Glavne reke so <u>odrinile</u> svoje manjše <u>pritoke</u> .	Sestavljajo jih ostanki morskih in rečnih <u>usedlin</u> , ki so jih v <u>terciarju</u> odložili tako <u>Panonsko</u> morje kot pritoki.
Razprostirajo se na nadmorskih višinah od <u>150</u> m do 300 m.	Razprostirajo se na nadmorskih višinah, ki praviloma ne presegajo višine <u>400</u> m.
Temperaturne amplitude so tu nekoliko <u>večje</u> kot v obpanonskih gričevjih.	Temperaturne amplitude so tu nekoliko <u>manjše</u> kot na obpanonskih ravninah.
Gozdnatost je <u>manjša</u> kot v gričevjih.	Gozdnatost je <u>večja</u> kot na ravninah.
Poselitev je praviloma <u>gostejša</u> kot na gričevjih.	Poselitev je <u>redkejša</u> kot na ravninah.

Obpanonske ravnine	Obpanonska gričevja
Med tradicionalnimi oblikami naselij so najznačilnejša <u>obcestna</u> naselja.	Med tradicionalnimi oblikami naselij so najznačilnejša <u>razložena</u> naselja.
<u>Poljedelstvo</u> ima pomembnejšo ali vsaj enako pomembno vlogo kot živinoreja.	Usmeritev v <u>vinogradništvo</u> in <u>sadjarstvo</u> je marsikje značilnejša od usmeritve v druge kmetijske dejavnosti.

58. NOVOMEŠKA POKRAJINA IN VZHODNA KRŠKA KOTLINA

zgornja slika Novomeška pokrajina, spodnja slika Vzhodna Krška kotlina

- Zahodna Krška kotlina
- Krško-Brežiško polje
- Ker ima neizrazito valovito kraško površje, vzhodni del kotline pa je izrazito ravno polje.
- Na visoki tehnologiji, vrhunskem znanju in vlaganju tujega kapitala. Tri podjetja so Revoz, Krka in Adria Mobil.
- Odrinila ju je na rob kotline.
- poplave
- Terme Čatež so največje slovensko zdravilišče, Krakovski gozd pa je največji sklenjeni ravninski (pra)gozd.

59. GRIČEVJA OB SPODNJI SAVI, SOTLI, VOGLAJNI IN DRAVINJI

4 desni breg Save	1 Rogaška Slatina
5 nekdanji premogovnik Senovo	2 Podčetrtek
6 dolina Save	3 Ptuj
1 steklarstvo	4 Krško gričevje
8 Impol in Gea	5 Senovsko gričevje
2 Terme Olimia	6 Boštanj in Blanca
7 gozdanet na zahodu, vinorodne na vzhodu	7 Haloze
9 mesto cvetja in vina	8 Slovenska Bistrica
	9 Slovenske Konjice

60. PREKMURJE

- Prekmurje je ozemlje na levi strani Mure, Pomurje pa je ozemlje občin, ki gravitirajo k Muri.
- Ravensko, Dolinsko, Mursko polje, Apaško polje
- Zaradi rokavov, mrtvic, poplavnih gozdov in biotske raznolikosti.
- Romi, evangeličani, Madžari
- Murska Sobota in Lendava. Narodnostno bolj mešana je Lendava.
- Terme 3000 (Moravske toplice), Terme Lendava, Zdravilišče Radenci, Terme Banovci
- Ljutomer po dirkalnih konjih, Gornja Radgona po kmetijskem sejmu, Lendava po podjetju nafta.

61. NEMI KARTI OBPANONSKIH POKRAJIN

- 1 Novomeška pokrajina, 2 Vzhodna Krška kotlina, 3 Krško gričevje, 4 Senovsko gričevje, 5 Bizeljsko gričevje, 6 Sotelsko gričevje, 7 Voglajnsko gričevje, 8 Haloze, 9 Dravinjske gorice, 10 Dravsko, Ptujsko in Središko polje, 11 Slovenske gorice, 12 Prekmurje
- A Krka, B Sava, C Sotla, Č Voglajna, D Dravinja, E Drava, F Pesnica, G Ščavnica, H Mura, I Ledava
- A Goričko, B Ravensko, C Dolinsko, Č Lendavske gorice
- 1 Novo mesto, 2 Brežice, 3 Krško, 4 Sevnica, 5 Slovenske Konjice, 6 Slovenska Bistrica, 7 Maribor, 8 Kidričevo, 9 Ptuj, 10 Ormož, 11 Ljutomer, 12 Lenart, 13 Gornja Radgona, 14 Murska Sobota, 15 Lendava, 16 Dolenjske toplice, 17 Terme Čatež, 18 Terme Olimia, 19 Rogaška Slatina, 20 Radenci, 21 Terme 3000 (Moravske toplice)

SLOVENSKO ZAMEJSTVO

62. PRIMERJAVA TRŽAŠKEGA, BENEŠKE SLOVENIJE IN KANALSKE DOLINE

zgornja slika – Kanalska dolina, srednja slika – Tržaško, spodnja slika – Terska Beneška Slovenija

- a) na Tržaškem
- b) slovensko šolstvo
- c) zakon o zaščiti slovenske manjšine 2001
- č) Trst je bil italijanski, podeželje pa slovensko.
- d) suburbanizacija
- e) na Nadiške in Terske doline
- f) Boljše možnosti imajo v Nadiških dolinah, ki so prometno bolje povezane s Slovenijo, tam imajo dvojezični vrtec in šolo.
- g) Zaradi dolgoletne močne izoliranosti od matičnega naroda, saj jih od Slovenije ločijo visoke gore.
- h) Narodnostna podoba Kanalske doline je med vsemi deli zamejstva v Italiji najbolj raznolika, saj tam živijo slovensko, nemško, italijansko in furlansko govoreči.

63. NEMA KARTA SLOVENSKEGA ZAMEJSTVA V ITALIJI

- a) 1 Tržaško, 2 Goriško, 3 Beneška Slovenija, 4 Rezija, 5 Kanalska dolina
- b) A Nadiške doline, B Terske doline, C Furlanska nižina, Č Trst, D Gorica, E Trbiž

*64. PRIMERJAVA KARAVANK, ROŽA IN BELJAŠKE SOVODNJI

zgornja slika – pokrajina v Karavankah, srednja slika – Beljaška sovodenj, spodnja slika – Rož

- a) Najbolj je zasidrana v Karavankah, kjer so se Slovenci najlažje ohranili v odročnih predelih. Najbolj so se Slovenci »izgubili« na Beljaški sovodnji, ki je prometno močno na prepihu, skoraj povsem urbanizirana in beleži priseljevanje prebivalstva od drugod.
- b) s kmetijstvom (in gozdarstvom)
- c) Zilja
- č) v Zilji
- d) Djekše, Kneža in Krčanje, ki ležijo na prisojnih pobočjih Svinje.
- e) Več Slovencev živi v Celovcu, ki je največje mesto in deželno središče, zato ima manjšina tu svoje glavne institucije.

65. NEMA KARTA SLOVENSKEGA ZAMEJSTVA V AVSTRIJI

- a) Selsko-Kapelsko podolje, 2 Podjuna, 3 Rož, 4 Gure, 5 Ziljska dolina (Zilja)
- b) A Dobrač, B Svinja, C Baško jezero, Č Vrbsko jezero, D Beljak, E Celovec, F Borovlje, G Pliberk, H Djekše

66. SPREMEMBE V SLOVENSLEM ZAMEJSTVU

2, 3, 4